

Kultúrna obec vyhlásila celoslovenský Kultúrny štrajk

Bratislava, 5. 9. 2024

Vo štvrtok **5. septembra o 11:00 sa** pred budovou Propeller na Rázusovom nábreží v Bratislave konala tlačová konferencia, na ktorej zástupkyne a zástupcovia kultúrnej obce oznámili začiatok štrajkovej pohotovosti pod názvom **Kultúrny štrajk**.

“**Alarmujúci stav**, do ktorého sa rezort kultúry dostal pod vedením Martiny Šimkovičovej a Lukáša Machalu, nás núti konať,” vyhlásila **Katarína Mišíková**, zástupkyňa výboru Kultúrneho štrajku a platformy Otvorená Kultúra!. “**Ohlasujeme, že dnešným dňom vstupujeme do štrajkovej pohotovosti.**”

Cieľom je vytvorenie solidarizačnej siete naprieč celou kultúrnou sférou na Slovensku a stupňovanie verejného tlaku na politickú reprezentáciu, aby riešila kritickú situáciu v rezorte kultúry. Kultúrny štrajk je spoločným gestom, ktorým kultúrna obec hovorí, že je jednotná, prepojená a spoločnými silami bude brániť likvidácii kultúry.

Na tlačovej konferencii vystúpili: **Jana Kovalčíková** zo Slovenského národného divadla, rektorka a rektor umeleckých vysokých škôl **Bohunka Koklesová** a **Martin Šmatlák**, za študentstvo **Ráchel Rimarčíková** a **Dominik Devečka** a za Štrajkový výbor STVR **Martin Bednárík**.

Štrajkový výbor a zástupcovia a zástupkyne kultúrnej obce formulovali nasledovné **dôvody vyhlásenia štrajkovej pohotovosti**:

I. Rezort kultúry sa obracia priamo proti ľuďom pracujúcim v kultúre

Na Ministerstve kultúry SR prišlo v ostatných dňoch o prácu vyše 30 vysoko odborne zdatných osôb a boli zrušené tri celé oddelenia. Aj zamestnanectvo ďalších organizácií zriaďovaných Ministerstvom kultúry SR je vystavené hrozbám neočakávaných a neodôvodnených odvolaní a prepúšťania. Vedenie ministerstva svojimi verejnými vyjadreniami očierňuje a dehonestuje konkrétnych ľudí v kultúre a vytvára lživý naratív o vymyslených spôsoboch ich obohacovania sa z verejných zdrojov.

II. Fungujúce zákony nahradil chaos a neistota

Manažérsky nezvládnuté legislatívne zmeny momentálne paralyzujú chod FPU, ohrozujú budúce čerpanie dotácií a v prípade neotvorenia plánovaných výziev spôsobia prerušenie alebo zrušenie činnosti kultúrnych centier a stratu zamestnania ľudí, ktorí v nich pracujú.

III. Ľudia v kultúre čelia konštantnej finančnej neistote, ktorá sa neustále zhoršuje

Aktuálne vedenie rezortu nerobí žiadne kroky na systémové dofinancovanie sektora, naopak, svojimi krokmi dostáva do finančnej úzkosti čoraz viac kultúrnych pracovníkov a pracovníčok.

Zástupcovia a zástupkyne kultúrnej obce oznámili tieto **požiadavky Kultúrneho štrajku**:

Požiadavka 1:

Žiadame zabezpečenie odborného a kompetentného riadenia rezortu kultúry a bezodkladné zastavenie účelových a deštruktívnych zmien v tomto rezorte, tak, aby bola zabezpečená sloboda vedeckého bádania a umeleckej tvorby a spravodlivé a uspokojujúce podmienky pracujúcich bez priameho alebo nepriameho zastrašovania a vytvárania neslobodného a tvorivosti neprajného pracovného prostredia.

Požiadavka 2:

Žiadame okamžité zastavenie ideologicky motivovanej cenzúry s ekonomickými dopadmi, ktoré sú dôsledkami novelizácie Zákona o Audiovizuálnom fonde, Zákona o Fonde na podporu umenia, Zákona o múzeách a galériách a Zákona o Slovenskej televízii a rozhlase. Sloboda prejavu je východiskom umeleckej tvorby, jej obmedzenie je hrubým narušením kvality pracovného prostredia v umení a kultúre.

Požiadavka 3:

*Žiadame okamžitú finančnú stabilizáciu sektora s dôrazom na zlepšenie finančného ohodnotenia pracujúcich a ich sociálneho zabezpečenia, a to naprieč škálou zriaďovaných, nezriaďovaných inštitúcií i jednotlivcov*kyň, či už majú status zamestnancov s zamestnankýň, alebo SZČO. Žiadame, aby boli odmeny za vykonanú prácu v kultúrnych a umeleckých inštitúciách zriaďovaných štátom alebo samosprávami valorizované tak, aby to kompenzovalo mieru vysokej inflácie posledných rokov.*

*Zároveň žiadame, aby bol v úzkej spolupráci s kultúrnou a umeleckou obcou vypracovaný systém férového odmeňovania pre SZČO pôsobiace v jednotlivých umeleckých odvetviach a aby bol tento systém rešpektovaný a záväzný v dotačných systémoch z verejných zdrojov. Žiadame, aby bolo sociálne zabezpečenie prekarizovaných SZČO v umení a kultúre čiastočne kompenzované z verejných zdrojov, a to napríklad cez vytvorenie statusu kultúrneho pracovníka*čky.*

Kultúrna obec vyzvala **predsedov koalíčných strán, aby prijali zástupcov výboru Kultúrneho štrajku a urýchlene s nimi otvorili rokovania**. Apelovali tiež na **prezidenta SR Petra Pellegriniho**, aby venoval pozornosť problémom v kultúrnom rezorte a zo svojej pozície napomáhal ich riešeniam.

“My, ľudia z kultúry, umení a kreatívneho priemyslu máme víziu Slovenska, ktoré je slobodné, kultúrne rôznorodé a sebavedomé. Kultúrnym štrajkom si **spájame ruky v solidárnom hnutí kultúrnej scény**. Podajte nám ruku aj vy, aby sme mohli tvoriť **kultúru, ktorá je otvorená všetkým!**” uzavrela vyhlásenie výboru Kultúrneho štrajku Katarína Mišíková.

Kultúrny štrajk má vo svojej prvej fáze charakter generálnej štrajkovej pohotovosti kultúrneho sektora, počas ktorej nedochádza k zastaveniu ani prerušeniu práce.

Stupňovanie nátlaku prinesie intervencie do umeleckých produkcií, do predstavení, koncertov, premietaní, čítačiek – produkcia môže byť narušená zvukovým signálom sirény, čítaním požiadaviek štrajku uprostred produkcie či počas času prehliadok v múzeách a galériách, vypnutím svetiel a zvuku na symbolický čas pár sekúnd, a to nielen na javiskách, ale i v galériách či múzeách, v predajniach a podobne.

K dnešnému ránu evidujeme v štrajkovej pohotovosti **takmer 1.300 ľudí z viac než 25 miest a obcí Slovenska**. V 135 kultúrnych organizáciách štrajkuje minimálne jeden človek. V Slovenskom národnom divadle vstúpilo do štrajkovej pohotovosti takmer 250 ľudí, v Slovenskej národnej galérii 100 ľudí a z 220 zamestnancov a zamestnankýň Ministerstva kultúry SR vstúpilo do štrajkovej pohotovosti 68 ľudí. Počty stále pribúdajú a budeme ich aktualizovať.

Viac informácií o Kultúrnom štrajku nájdete na www.kulturnystrajk.sk